

Folketingets Socialudvalg
FOLKETINGET
Christiansborg
1240 København K

Socialudvalget (2. samling)
B 17 - Bilag 2
Offentligt

18. maj 2005

Vedr. Gældsproblemer og gældsrådgivning

Hermed kopi af brev til minister for familie- og forbrugeranliggender, Lars Barfoed, der er et svar på hans reaktion på vores første henvendelse, dateret den 10. marts 2005.

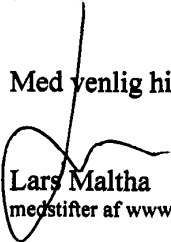
Vi håber, at vedlagte henvendelse vil give et lille indblik i hvordan verden ser ud for en håbløs forgældet borger, og at politikerne fremover vil tage problemet med håbløs gæld alvorligt og medvirke til at finde brugbare løsninger på dette store - men skjulte - samfundsproblem.

Vi ønsker følgende:

- At der kommer en saglig dialog mellem politikere og gældsramte om fordele og ulemper ved offentlig gældsrådgivning (forebyggelse og hjælp) – en dialog med reelle argumenter!
- At der laves en grundig undersøgelse af gældsproblemerne (omfang, sociale og psykiske konsekvenser).
- At der oprettes en offentlig og kvalificeret gældsrådgivning - eventuel med brugerbetaling!

Kommentarer til denne henvendelse og svar på de spørgsmål, der her rejses i forbindelse med gældsproblemer og etablering af offentlig gældsrådgivning, er meget velkomne.

Med venlig hilsen

Lars Maltha
medstifter af www.Gæld.net

(tidligere selvstændig illustratør,
er nu på kontanthjælp og med en personlig gældsbyrde på ca. 1.578.582 kr. – heraf uerholdelig skattegæld på ca. 904.462 kr.)

Vedlagt: Kopi af brev til Ministeren for Familie- og Forbrugeranliggender (18.05.2005)
Kopi af svarbrevet fra Ministeren for Familie- og Forbrugeranliggender, Lars Barfoed (18.04.2005)

Kopi til: Folketingets Retsudvalg, Folketingets Socialudvalg, Socialministeren, Justitsministeren og Statsministeren.

LARS MALTHA :: ARNOLD NIELSENS BOULEVARD 125, 1.TH. :: 2650 HVIDOVRE

WWW.GÆLD.NET

Minister for Familie- og Forbrugeranliggender
Lars Barfoed
FOLKETINGET
Christiansborg
1240 København K

KOPI

18. maj 2005

Vedr. Gældsproblemer og gældsrådgivning

Tak for Deres brev, dateret 18. april 2005, hvor De reagerer på vores henvendelse, dateret 10. marts 2005.

I Deres brev angiver De en række muligheder for at kunne sammenligne og vurdere økonomiske forpligtelser før man stifter gæld. Denne information er nyttigt og giver forbrugeren en mulighed for, at beslutte om han/hun ønsker at sætte sig i gæld.

Vores henvendelse angik dog ikke rådgivning i forbindelse med optagelse af lån eller rådgivning om køb på kredit, men derimod rådgivning for de mange ulykkelige mennesker der allerede er havnet i håbløs gæld og ikke selv kan finde en løsning på at komme ud af gældsproblemerne.

Jeg vil gerne spørge ministeren, med relation til ministerens svar, hvorledes han forstiller sig at nedenstående eksempel på håbløs gæld kan afhjælpes?

Herunder citerer jeg et eksempel, der absolut ikke er atypisk, skrevet af en besøgende på vores site www.gæld.net (GældsForum):

Citat:

"I forbindelse med min skilsmisse "fik" jeg det hele. Børn, gæld m.m. Min mand var blevet alkoholiker og frasagde sig alt ansvar. Jeg måtte sælge vores halvtombyggede hus, som vi havde haft i knap 3 år, med et tab på 100.000, samt anden gæld i banken på knap 40.000, mest oparbejdet at min mands druk. Altså samlet gæld på næsten 140.000.

Da min mand ikke ville vedgå sig gælden hang jeg så på den alene, og efter flere diskussioner med banken begyndte jeg at afdrage gælden med 1000 kr om måneden, da det var det jeg kunne afse(jeg arbejder 32 timer om ugen og er alene med 3 børn). Banken lovede så til gengæld for at jeg viste min vilje til at betale at de ville hjælpe med at sætte renten i bero. Efter godt to år, hvor vi havde sporadisk kontakt - jeg kontaktede flere gange banken for at høre til vores aftale, men fik ikke noget svar - blev jeg kaldt i banken, da de mente mit grundlag for at afdrage havde ændret sig= jeg tjente mere og kunne betale mere!! Det passer ikke.

Da vi så nærmere på det viste det sig at jeg havde afdraget 26.000 kr, men den samlede gæld var steget til over 170.000.

LARS MALTHA :: ARNOLD NIELSENS BOULEVARD 125, 1.TH. :: 2650 HVIDOVRE

WWW.GÆLD.NET

Oveni ville banken have at jeg skulle afdrage mere, og min bankrådgiver siger at han ikke har - som lovet - bemyndigelse til at give mig rentefri.

Men det er jo skruen uden ende for mig, hvis der ikke sker noget drastisk. Jeg skulle så lave budget for min bank og så ville han se på det. Det er nu flere mdr. siden og jeg har ikke hørt noget og jeg afdrager heller ikke p.t. på gælden.

Jeg har skiftet bank, da jeg ikke stoler på ham, men har jo ikke flyttet gælden med.

Men hvilke muligheder har jeg? Jeg kan ikke afdrage mere end jeg har gjort og det bliver jeg jo aldrig færdig med?

Kan jeg presse banken til at hjælpe mig?

Og kan det være rigtig de kun "plager" mig, men ikke tager kontakt til min ex.? Han er ganske vist ikke registreret som lønmodtager, får muligvis kontanthjælp, men har nu et nyt firma i sin fars navn, og er ædru.

Er der nogen der kan hjælpe med et godt råd?

På forhånd tak for hjælpen."

Citat slut.

Jeg vil også bede ministeren kommentere vores tidligere henvendelse, som jeg for nemheds skyld gentager herunder.

Hvorfor ender man i gæld?

Da gæld er et af de mest tabuiserede emner i dag, er det svært at få gældsramte til at stå frem og fortælle deres historie. Derfor hersker der en udbredt opfattelse af, at gæld udelukkende opstår som følge af overforbrug og dyre kontokort.

Det gør den også for nogles vedkommende, men langt fra alle, og selv for dem, der vitterligt har haft et stort overforbrug, har samfundet efter vores mening næppe nogen fordel af, at straffe dem på livstid. Det bliver nemlig med stor sandsynlighed samfundsmæssigt dyrere i sidste ende, både rent økonomisk, men ikke mindst menneskeligt.

Via vores hjemmeside (www.gæld.net) er vi i kontakt med mange gældsramte borgere, og årsagerne til gæld er blandt andet:

- konkurs af egen virksomhed, dårlig rådgivning
- kartoffelkurens indførelse og deraf dalende huspriser
- skilsmisse
- sygdom eller barns sygdom
- arbejdsløshed
- ludomani

Altså ganske almindelige mennesker, som i dag sammen med deres familier (især børnene) betaler høje omkostninger rent menneskeligt, for at være endt i gæld.

Gæld er ikke kun et spørgsmål om penge

Gæld medfører en drastisk forringelse af livskvalitet for den enkelte og for familien, hvilket ofte i sidste ende koster samfundet penge. Derfor skal problemet gæld efter vores mening ses som andet og meget mere end et privat problem.

Det skal det, fordi der er en række indirekte konsekvenser af gæld for skyldneren og dennes familie (selvoplevede):

- lavt selvværd
- social isolering
- svigtende selvtillid
- svigtende koncentration og arbejdsevne
- pessimistisk syn på fremtiden
- mistro til retssystem, samfund og politikere
- risiko for misbrug af alkohol/nervemedicin
- fastlåsnings af skyldnerens tilværelse (kan ikke flytte eller stifte familie)
- depression
- selvmordstanker (og i værste fald mord på familien og/eller selvmord)

Konsekvenser af ovenstående punkter er, som nævnt, at de efter al sandsynlighed i sidste ende koster samfundet penge.

Det gør de, når folk bliver arbejdsløse, børnene fjernes fra hjemmet som følge af misbrug, medicinudgifter, og behandling der måske nok letter depressionen, men ikke årsagen til den. Efter vores mening er det langt mere relevant at tage fat ved problemets rod, i stedet for at behandle symptomerne enkeltvis, som man gør i øjeblikket.

Offentlig gældsrådgivning og undersøgelse af gældens konsekvenser

Formålet med denne henvendelse er, at argumentere for, at der oprettes en offentlig, kvalificeret og uvildig gældsrådgivning på linie med den, man har i vore nordiske nabolande. Her har man for længst erkendt, at der er ide i at forebygge, at folk havner i bundløs gæld og dermed social deroute. Vi argumenterer ikke for, at samfundet skal udrede den private gæld (de allerfleste gældstyngede ønsker at betale gælden - men på realistiske betingelser), men for, at der er et sted at gå hen og få rådgivning, både inden gælden løber helt løbsk og når man er håbløst forgældet.

Fordelene ved en offentlig, uvildig og kvalificeret gældsrådgivning er mange, bl.a.:

- Officielle professionelle gældsrådgivere med klientansvar (*i dag findes både gode rådgivere og hensynsløse svindlere, der lukrer på den forgældedes desperate situation*)!
- Kreditorerne får afklaring og måske dækning af tilgodehavende!
- Skyldneren får psykologisk støtte, er ikke længere helt alene med problemerne!
- Dialogen mellem skyldneren og kreditorerne bedres!
- Gælden betales helt eller delvis!
- Skyldneren får kontrol over sit eget liv og kan igen se fremad og deltage i samfundet!

Det er helt urealistisk, hvis man tror at en lægmand (skyldneren) kan gennemskue alle økonomiske og juridiske aspekter og have kendskab til fordele og ulemper ved forskellige løsningsmodeller! Skyldneren står overfor professionelle kreditorer, som dagligt beskæftiger sig med at inddrive gæld, nogle gange med ufine metoder, samt en juridisk verden, der for de fleste er helt ukendt. Eksempelvis er der ingen 'forsvarer' for ansøgeren, ved en ansøgning om gældssanering. Den advokat der bliver udpeget som hjælper, varetager primært skifterettens interesser!

Til orientering kan vi oplyse, at Forbrugerrådet støtter ideen om offentlig gældsrådgivning, for at forebygge og mindske de menneskelige tragedier og offentlige udgifter der følger ved håbløs gæld.

De mennesker, der i debatten om gældsrådgivning foreslår, at banker/pengeinstitutter kan rådgive skyldneren, er enten meget naive eller uvidende om virkeligheden.

Ofte skylder den forgældede person jo penge mere end et sted, og når først den forgældede har erkendt, at han/hun ikke længere kan styre eller betale sin gæld, har den forgældede ofte allerede et meget anspændt forhold til banken.

Flere politikere er desværre af den vildfarelse, at banken er "den store frelser"! Virkeligheden er jo ofte at banken har sagt nej, til både lån for at samle gælden for at forhindre "rente-døden", og til rådgivning. Derfor går mange videre til de lettere lån (hvor der ikke stilles mange spørgsmål) men med meget høje renter - og så begynder rutsjeturen for alvor!

Desuden er banken, som forretning, udelukkende forpligtet til at varetage egne interesser, hvilket naturligvis ikke er hensigtsmæssigt, når flere kreditorer er involveret. Dette kan reelt være direkte skadeligt i forhold til en langsigtet løsning på problemet og skifterettens dom, hvis man søger gældssanering. Desuden skyr bankerne dårlige betalere - det er endda meget svært at få oprettet en lønkonto, når man står registreret i RKI, eller hvis blot en person i ens husstand gør!

En dialog mellem en bankrådgiver og en person med håbløs gæld, er ikke en dialog mellem ligeværdige parter!!!

For rigtig mange forgældede, er en gældssanering heller ikke løsningen, idet kun meget få ansøgere får det bevilliget og der tilmed er meget stor forskel på hvor i landet man søger gældssanering.

De håbløst forgældede personer der søger, men ikke får bevilget en sanering af gælden, er helt overladt til sig selv og deres egen håbløshed i årevis - nogle for resten af livet!

Desuden skal gælden have en vis alder, en periode typisk på 3-5 år, hvor man for længst er havnet i økonomisk ruin, før man kan ansøge om gældssanering. Dette gør, at mange går ned psykisk og menneskeligt, inden de får muligheden for at finde en løsning på gælden. Imens løber der renter på, og gælden bare vokser og vokser, mens man isoleres mere og mere fra samfundet.

Og hvem har egentlig fordel af denne pacificering?

Kreditorerne har allerede afskrevet skylden, men fastholder som straf skyldneren, der på et tidligere tidspunkt ville gøre næsten alt for at betale gælden, men som ofte - efter årelang uvished om fremtiden - har mistet både evnen og lysten til at skabe økonomisk fremgang.

Der findes private rådgivere på et meget broget marked, men ofte er det eneste man opnår som gældsramt, at man plukkes yderligere for penge, idet disse rådgivere ikke er underlagt nogen form for klientansvar, eller har nogen form for anerkendelse noget sted fra.

Desværre findes også svindlere, der kynisk og bevidst udnytter skyldnerens desperate situation og skyldnerens uvilje til at anmelde 'rådgiveren', på grund af skam over egen situation.

Derudover er rådgiverne næsten lige så dyre, som hvis man gik til en advokat, hvilket de færreste gældsramte har råd til, og de overlades derfor til sig selv mod kreditorens advokater, det offentlige opkrævningssystem og fogedretten.

Eneste mulighed for gratis rådgivning, er advokatvagten, der dog ikke kan andet end at give nogle få og meget generelle mundtlige råd.

Da omfanget af håbløs gæld er ukendt - dog ved vi, at det er langt over 200.000 personer der er håbløst forgældede - foreslår vi derfor, at der iværksættes en undersøgelse, af gældens konsekvenser økonomisk, menneskeligt, socialt og samfundsmæssigt. Netop fordi gæld er tabu, kender ingen omfanget af gældsramte, og de konsekvenser, det har for den enkelte, og for samfundet som helhed.

LARS MALTHA :: ARNOLD NIELSENS BOULEVARD 125, 1.TH. :: 2650 HVIDOVRE

WWW.GÆLD.NET

Vi har desværre også set eksempler på, at firmaer kreditvurderer jobansøgere hos RKI før en ansættelse – også selv om jobbet ikke indebærer egentligt økonomisk ansvar - og at gæld derfor har hæmmende virkning, hvis man gerne vil på arbejdsmarkedet.

Med det antal registreringer, der er i RKI, er det jo en ikke uvæsentlig del af befolkningen, der således er hæmmede på arbejdsmarkedet, hvilket vel må påvirke regeringens planer om flere i arbejde?

Der eksisterer jo ikke nogen undersøgelse af, hvor mange gældsramte, der er uden arbejde, eller hvorfor de er uden arbejde (psykiske faktorer, RKI o.s.v.).

Derfor er gæld et samfundsanliggende, når følgerne af gæld holder folk ubeskæftigede og ude af arbejdsmarkedet.

Når man ligger ned, kan man ikke stå på sin ret !

Derfor mener vi, det er meget vigtigt med en uvildig, kvalificeret rådgivningsfunktion, der kan rådgive, støtte og assistere gældsramte i en håbløs situation. Skyldneren står overfor professionelle kreditorer, som dagligt beskæftiger sig med at inddrive gæld og kender alle systemets krinkelkroge.

Vi ønsker kvalificeret offentlig gældsrådgivning, herunder information om rettigheder, hjælp til forhandling med kreditorer o.s.v., inden folk går ned både økonomisk og psykisk, og ender på bistand, i misbrug og som splittede familier. Det koster nemlig samfundet mange penge!

Vi har gentagne gange forsøgt at rette henvendelse til forskellige folketingspolitikere og ministre for at gøre opmærksom på problemerne med håbløs gæld, herunder også til justitsminister Lene Espersen, der endog ikke har reageret med en kvittering for modtagelse af brevet ("god forvaltningsskik"?).

En del borgerlige politikere har blandt andet i medierne givet udtryk for, at gæld er et privat problem.

Dette vil vi på baggrund af vores erfaring sætte et meget stort spørgsmålstegn ved!!!

Hvorfor rådgiver og behandler man i offentlig regi alkohol- og narkotikamisbrug, rygning, fedme, ludomani samt f.eks. solotrafikulykker, fritidssportsskader, skader i forbindelse med skirejser osv., mens gæld betragtes udelukkende som et privat og selvforskyldt problem? De nævnte områder må da i særdeleshed være selvforskyldte problemer? Men trods dette, rådgiver og behandler det offentlige alligevel – og uden at tøve - følgerne af disse private og selvforskyldte problemer! Hvori består forskellen?

Vi håber, at denne henvendelse giver et lille indblik i hvordan verden ser ud for en håbløs forgældet borger, og at politikerne fremover vil tage problemet med håbløs gæld alvorligt og medvirke til at finde brugbare løsninger på dette store - men skjulte - samfundsproblem.

Vi ønsker følgende:

- At der kommer en saglig dialog mellem politikere og gældsramte om fordele og ulemper ved offentlig gældsrådgivning (forebyggelse og hjælp) – en dialog med reelle argumenter!
- At der laves en grundig undersøgelse af gældsproblemerne (omfang, sociale og psykiske konsekvenser).
- At der oprettes en offentlig, kvalificeret gældsrådgivning, eventuel med brugerbetaling!

LARS MALTHA :: ARNOLD NIELSENS BOULEVARD 125, 1.TH. :: 2650 HVIDOVRE

WWW.GÆLD.NET

Til slut et meget alvorligt og relevant spørgsmål:

Hvem har egentlig glæde af, at pacificere så mange gældsramte borgere – langt over 200.000 mennesker – der i stedet kunne bidrage positivt til vores samfund som forbrugere og skatteborgere, både økonomisk og menneskeligt???

Hvem tør svare på dette og lave det økonomiske og humane regnestykke?

Husk også på, at fordomme udspringer af uvidenhed!

Jeg ser frem til svar på denne henvendelse og svar på de spørgsmål, der her rejses i forbindelse med gældsproblemer og etablering af offentlig gældsrådgivning.

Med venlig hilsen

Lars Maltha
medstifter af www.Gæld.net

(tidligere selvstændig illustratør,
er nu på kontanthjælp og med en personlig gældsbyrde på ca. 1.578.582 kr. – heraf uerholdelig skattegæld på ca. 904.462 kr.)

Vedlagt: Kopi af svarbrevet fra Ministeren for Familie- og Forbrugeranliggender, Lars Barfoed (18.04.2005)

Kopi til: Folketingets Retsudvalg, Folketingets Socialudvalg, Socialministeren, Justitsministeren og Statsministeren.

LARS MALTHA :: ARNOLD NIELSENS BOULEVARD 125, 1.TH. :: 2650 HVIDOVRE

WWW.GÆLD.NET

Lars Maltha
Arnold Nielsens Boulevard 125
2650 Hvidovre

MODTAGET

20 APR. 2005
LM

MINISTEREN

18 APR. 2005

KOPI

Tak for jeres brev om gæld og gældsproblemer i Danmark.

Jeg har fuld forståelse for, at det kan have meget ubehagelige konsekvenser at skyldes så mange penge væk, at man ikke kan betale sine regninger. Som familie- og forbrugerminister ser jeg det som min opgave at lægge rammerne for forbrugernes hverdag for at sikre et højt forbrugerbeskyttelsesniveau. Disse rammer skal også sikre forbrugerne mulighed for at træffe informerede beslutninger omkring deres privatøkonomi.

I lovgivningen findes der en række bestemmelser, som sikrer, at forbrugerne er informerede omkring konsekvenserne af at låne penge, inden de indgår en låneaftale. Kreditaftaleloven stiller krav om, at forbrugeren i forbindelse med indgåelse af en kreditaftale eller kontoaftale skal have en række oplysninger, der skal sætte ham i stand til at vurdere omfanget af den økonomiske forpligtelse ved at påtage sig gæld. Ifølge prismærkningsloven skal der gives oplysninger om kreditomkostningerne, når en vare udbydes med mulighed for at købe den på kredit.

På forbrugerportalen, www.forbrug.dk, kan forbrugerne sammenligne priser på en række varer og tjenesteydelser. Der findes f.eks. henvisninger til en række andre hjemmesider, hvor forbrugerne kan lave prissammenligninger på udlånsområdet.

Endelig er Finansrådet og Forbrugerrådet ved at etablere en prissammenligningsdatabase, hvor forbrugerne gratis kan sammenligne priser på bankernes produkter.

Derimod mener jeg fortsat ikke, at vi skal indføre en offentlig gældsrådgivning. Den enkelte forbruger er efter min vurdering selv i stand til at vurdere, om han eller hun ønsker at stifte gæld. Hvis forbrugeren er i tvivl, må den pågældende indhente den nødvendige rådgivning fra de relevante private rådgivere. Det bør ikke være en offentlig opgave at tilbyde forbrugerne gældsrådgivning. Denne funktion varetages allerede i dag i privat regi, fx i forbindelse med kreditvurdering forud for optagelsen af et lån.

Jeg er derfor enig med jer i, at der er behov for, at forbrugerpolitikken tager hånd omkring spørgsmålet om gældsætning. Dette skal dog ikke ske ved en offentlig finansieret gældsrådgivning, men ved at sikre at forbrugerne får tilstrækkelig information til at træffe bevidste valg ved tilrettelæggelsen af deres økonomi.

Med venlig hilsen

Lars Barfoed